

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SODNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

3ENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
I KŪZŪSSĖGEK BĪRŪSĀGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPŌLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SŪDNY DVOR EURŪPSKÝCH SPOŁOČENSTEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Pressi- ja teabeosakond

PRESSITEADE nr 46/06

30. mai 2006

Euroopa Kohtu otsus liidetud kohtuasjades C-317/04 ja C-318/04

Euroopa Parlament v. Euroopa liidu Nõukogu

ja Euroopa Parlament v. Euroopa Ühenduste Komisjon

EUROOPA KOHUS TÜHISTAB NÕUKOGU OTSUSE, MIS KÄSITLEB EUROOPA ÜHENDUSE JA AMEERIKA ÜHENDRIIKIDE VAHELISE LEPINGU SÕLMIMIST ISIKUANDMETE TÖÖTLEMISE JA EDASTAMISE KOHTA NING KOMISJONI OTSUSE NENDE ANDMETE PIISAVA KAITSE KOHTA

Ei komisjoni otsus, milles on konstateeritud, et Ühendriigid tagavad kõnealustele andmetele piisava kaitse, ega nõukogu otsus, millega kiidetakse heaks lepingu sõlmimine viidatud andmete edastamise kohta Ühendriikidesse, ei tugine nõuetekohasele õiguslikule alusele

11. septembri 2001. aasta terrorirünnakute järel võtsid Ühendriigid vastu seaduse, mis sätestas, et lennuettevõtjad, kes teostavad lennutransporti Ameerika Ühendriikidesse saabuvatel või sealt väljuvatel, samuti lendudel üle Ühendriikide territooriumi, on kohustatud võimaldama Ühendriikide ametiasutustele elektroonilise juurdepääsu andmetele, mis sisalduvad nende reserveerimise ja väljumiste kontrollsüsteemides, mida tähistatakse terminiga „Passenger Name Records” (PNR).

Kuna komisjon leidis, et need sätted võivad olla vastuolus ühenduse ja liikmesriikide andmekaitse valdkonna õigusaktidega, alustas ta Ühendriikide ametiasutustega läbirääkimisi. Läbirääkimiste tulemusena võttis komisjon 14. mail 2004 vastu otsuse (piisava kaitse otsus)¹, milles on öeldud, et Ameerika Ühendriikide Tolli- ja Piirivalveamet (United States Bureau of Customs and Border Protection, CBP) tagab andmekaitse piisava taseme Ühendusest edastatavatele PNR-andmetele. Nõukogu võttis 17. mail 2004 vastu otsuse², millega kiitis

¹ Komisjoni 14. mai 2004. aasta otsus 2004/535/EÜ Ameerika Ühendriikide Tolli- ja Piirivalveametile edastatavates reisijaregistrites sisalduvate lennureisijate isikuandmete piisava kaitse kohta (ELT L 235, lk 11).

² Nõukogu 17. mai 2004. aasta otsus 2004/496/EÜ, mis käsitleb Euroopa Ühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu sõlmimist lennuettevõtjate poolt reisijate isikuandmete töötlemise ja edastamise kohta Ameerika Ühendriikide Sisejulgeolekuministeeriumi Tolli- ja Piirivalvebüroole (ELT L 183, lk 83; parandus ELT 2005, L 255, lk 168).

heaks Euroopa Ühenduse ja Ameerika Ühendriikide vahelise lepingu ühenduse liikmesriikide lennuettevõtjate poolt PNR-andmete töötlemise ja edastamise kohta CBP-le. Leping sõlmiti 28. mail 2004 Washingtonis ning see jõustus samal päeval.

Euroopa Parlament palub Euroopa Ühenduste Kohtul tühistada nõukogu otsus (kohtuasjas C-317/04) ja piisava kaitse otsus (kohtuasjas C-318/04), väites eelkõige, et piisava kaitse otsus on vastu võetud *ultra vires*, et EÜ artikkel 95³ ei ole õige õiguslik alus sellise otsuse vastuvõtmiseks, millega kiidetakse heaks kõnealuse lepingu sõlmimine, ning mõlemal juhul seda, et rikutud on põhiõigusi.

Parlamendi nõuete toetuseks neis kahes kohtuasjas astus esimest korda selle ametikoha loomisest alates Euroopa Kohtus menetlusse Euroopa andmekaitseinspektor.

Euroopa Kohus tühistab oma tänase kohtuotsusega viidatud kaks otsust.

Piisava kaitse otsus

Esmalt uurib Euroopa Kohus seda, kas komisjon toimis õigesti, kui tugines piisava kaitse otsuse vastuvõtmisel direktiivile 95/46/EÜ⁴. Kohus meenutab, et direktiivi artikli 3 lõige 2 välistab direktiivi reguleerimisalast isikuandmete töötlemise juhul, kui see toimub sellise tegevuse käigus, mis jääb väljapoole ühenduse õigust, ja igal juhul töötlemise, mis on seotud avaliku korra, riigikaitse, riigi julgeoleku ja riigi toimingutega kriminaalõiguse valdkonnas.

Piisava kaitse otsusest nähtub, et edastamisnõue tugineb Ühendriikide seadusele, mis käsitleb muu hulgas julgeoleku tõhustamist, et ühendus toetab täielikult Ühendriike terrorismivastases võitluses ning et PNR-andmeid kasutatakse üksnes terrorismi ja sellega seotud kuritegude, muude raskete kuritegude, sh organiseeritud kuritegevuse ennetamiseks ja nende vastu võitlemiseks. Euroopa Kohus järeldab sellest, et PNR-andmete edastamine CBP-le kujutab endast **töötlemist, mille esemeks on riigi julgeolek ja riigi toimingud kriminaalõiguse valdkonnas.**

Kuigi võib õigustatult öelda, et esialgselt kogusid lennuettevõtjad PNR-andmeid ühenduse õiguse valdkonda kuuluva tegevuse, st teenuse tarbimiseks õigust andva lennukipileti müügi käigus, on piisava kaitse otsuses arvestatud andmete töötlemise iseloom hoopis midagi muud. **Kõnealune otsus ei puuduta mitte teenuse osutamiseks vajalikku andmetöötlust, vaid sellega peetakse silmas riigi julgeoleku kaitset ning õiguskaitse eesmärke.**

Asjaolu, et eraõiguslikud ettevõtjad kogusid PNR-andmeid kommertseesmärgil ning et just nemad korraldavad nende edastamist kolmandasse riiki, ei välista, et tegemist on andmeedastusega, mis ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse. **Edastamine toimub ametivõimude poolt loodud raamistikus ja sellega peetakse silmas riigi julgeolekut.**

Euroopa Kohus järeldab, et piisava kaitse otsus ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse, kuna see käsitleb sellist isikuandmete töötlemist, mis on selle direktiivi kohaldamisalast

---

³ Selle artikli alusel võetakse liikmesriikide õigus- ja haldusnormide ühtlustamiseks meetmeid, mille eesmärk on siseturu rajamine ja selle toimimine.

⁴ Euroopa parlamendi ja nõukogu 24. oktoobri 1995. aasta direktiiv 95/46/EÜ üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise kohta (EÜT L 281, lk 31; ELT eriväljaanne 13/15, lk 355).

välja arvatud. Järelikult tühistab Euroopa Kohus piisava kaitse otsuse. Muude parlamendi esitatud väidete uurimine ei ole enam vajalik.

Nõukogu otsus

Euroopa Kohus nendib, et EÜ artikkel 95 koostoimes direktiivi artikliga 25⁵ ei anna ühendusele pädevust sõlmida Ühendriikidega kõnealune leping. Leping käsitleb sama andmeedastust, mis piisava kaitse otsuski, seega sellist andmetöötlust, mis ei kuulu direktiivi kohaldamisalasse. **Järelikult tühistab Euroopa Kohus nõukogu otsuse, millega kiidetakse heaks selle lepingu sõlmimine, ega pea vajalikuks muid parlamendi esitatud väiteid uurida.**

Kohtuotsuse tagajärgede piiramine

Kuna leping säilitab kehtivuse 90-päevase ajavahemiku vältel arvates selle lõpetamisest, siis Euroopa Kohus otsustab õiguskindlust ja puudutatud isikute kaitset silmas pidades kohaldada piisava kaitse otsust jätkuvalt kuni 30. septembrini 2006.

Ajakirjandusele mõeldud mitteametlik dokument, mis ei ole Euroopa Kohtule siduv.

Kättesaadav kõigis ametlikes keeltes.

Kohtuotsuse täistekst on Euroopa Kohtu veebileheküljel

<http://curia.eu.int/jurisp/cgi-bin/form.pl?lang=ET&Submit=rechercher&numaff=C-317/04 & C-318/04>

Üldjuhul on kohtuotsuse tekst kättesaadav alates selle kuulutamise päeva kella 12-st (Kesk-Euroopa aja järgi).

Täiendavat teavet annab Mme Gitte Stadler

Telefon (00352) 4303 3127, faks (00352) 4303 3656

Kohtuotsuse kuulutamise pildid on kättesaadavad uudisteagentuuri „Europe by Satellite” kaudu.

*Seda teenust pakub Euroopa Komisjoni pressi- ja teabepeadirektoraat,
L-2920 Luxembourg, telefon (00352) 4301 35177, faks (00352) 4301 35249
või B-1049 Brüssel, telefon (0032) 2 2964106, faks (0032) 2 2965956*

⁵ See artikkel kuulub direktiivi IV peatükki, mis käsitleb isikuandmete edastamist kolmandatesse riikidesse.